Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2026)0014

Žmogaus teisės ir demokratija pasaulyje ir Europos Sąjungos politika šioje srityje. 2025 m. metinis pranešimas

2026 m. sausio 21 d. Europos Parlamento rezoliucija „Žmogaus teisės ir demokratija pasaulyje ir Europos Sąjungos politika šioje srityje. 2025 m. metinis pranešimas“ (2025/2166(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją,

– atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių konvenciją,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 2, 3, 8, 21, 23 ir 36 straipsnius,

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 17 ir 207 straipsnius,

– atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją ir kitas atitinkamas Jungtinių Tautų žmogaus teisių srities sutartis bei dokumentus,

– atsižvelgdamas į 1948 m. gruodžio 9 d. priimtą JT konvenciją dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimo už jį,

– atsižvelgdamas į 1949 m. rugpjūčio 12 d. priimtą Ženevos konvenciją dėl elgesio su karo belaisviais,

– atsižvelgdamas į 1984 m. gruodžio 10 d. JT konvenciją prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą ir jos fakultatyvų protokolą, priimtą 2002 m. gruodžio 18 d.,

– atsižvelgdamas į 2007 m. rugsėjo 13 d. JT Generalinės Asamblėjos priimtą JT deklaraciją dėl čiabuvių tautų teisių,

– atsižvelgdamas į 2006 m. gruodžio 12 d. JT asmenų su negalia teisių konvenciją ir jos fakultatyvų protokolą, priimtą 2006 m. gruodžio 13 d.,

– atsižvelgdamas į 1981 m. lapkričio 25 d. JT Generalinės Asamblėjos rezoliucijoje Nr. 36/55 paskelbtą Deklaraciją dėl visų formų netolerancijos ir diskriminacijos religijos ar tikėjimo pagrindu panaikinimo,

– atsižvelgdamas į 1992 m. gruodžio 18 d. JT tautinėms arba etninėms, religinėms arba kalbinėms mažumoms priklausančių asmenų teisių deklaraciją,

– atsižvelgdamas į 1989 m. lapkričio 20 d. JT vaiko teisių konvenciją ir du jos fakultatyvinius protokolus, priimtus 2000 m. gegužės 25 d.,

– atsižvelgdamas į 1983 m. balandžio 28 d. Europos Tarybos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos protokolus Nr. 6 ir 13 dėl mirties bausmės panaikinimo,

– atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą,

– atsižvelgdamas į 2025 m. sausio 27 d. Tarybos išvadas dėl ES prioritetų JT žmogaus teisių forumuose 2025 m.,

– atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 17 d. Tarybos priimtą 2020–2024 m. ES veiksmų planą žmogaus teisių ir demokratijos srityje ir į 2023 m. birželio 9 d. priimtą jo laikotarpio vidurio peržiūrą,

– atsižvelgdamas į 2020 m. gruodžio 7 d. Tarybos reglamentą (ES) 2020/1998 dėl ribojamųjų kovos su šiurkščiais žmogaus teisių pažeidimais priemonių[1],

– atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/947, kuriuo nustatoma Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“, iš dalies keičiamas ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 466/2014/ES ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1601 ir Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 480/2009[2],

– atsižvelgdamas į ES vaiko teisių strategiją (COM(2021)0142),

– atsižvelgdamas į ES religijos ar tikėjimo laisvės propagavimo ir apsaugos gaires,

– atsižvelgdamas į 2014 m. gegužės 12 d. Tarybos priimtas ES gaires dėl saviraiškos laisvės internete ir realiame gyvenime,

– atsižvelgdamas į 2019 m. rugsėjo 16 d. Tarybos priimtas peržiūrėtas ES kovos su kankinimu ir kitokiu žiauriu, nežmonišku ar žeminančiu

---

1 OL L 410 I, 2020 12 7, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/1998/oj.

2 OL L 209, 2021 6 14, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj.

elgesiu ir baudimu trečiosiose šalyse politikos gaires,

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 24 d. Tarybos patvirtintas peržiūrėtas ES gaires dėl vaikų ir ginkluotųjų konfliktų,

– atsižvelgdamas į 2023 m. gegužės 3 d. Komisijos ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai bendrą pasiūlymą dėl Tarybos reglamento dėl ribojamųjų kovos su sunkiomis korupcinėmis veikomis priemonių (JOIN(2023)0013),

– atsižvelgdamas į ES gaires dėl skatinimo laikytis tarptautinės humanitarinės teisės,

– atsižvelgdamas į 1998 m. liepos 17 d. Tarptautinio baudžiamojo teismo Romos statutą,

– atsižvelgdamas į savo 2019 m. sausio 15 d. rezoliuciją dėl ES gairių ir ES specialiojo pasiuntinio religijos ar tikėjimo laisvės propagavimo už ES ribų klausimais įgaliojimų[3],

– atsižvelgdamas į savo 2021 m. liepos 8 d. rezoliuciją dėl ES visuotinio sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimo (ES Magnitskio aktas)[4],

– atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės 27 d. Tarybos išvadas dėl 2020–2024 m. ES veiksmų plano žmogaus teisių ir demokratijos srityje suderinimo su 2021–2027 m. daugiamete finansine programa,

– atsižvelgdamas į 2021–2025 m. ES veiksmų planą dėl lyčių lygybės ir moterų įgalėjimo vykdant ES išorės veiksmus (LLVP III),

– atsižvelgdamas į 2004 m. birželio 14 d. Tarybos priimtas ES gaires dėl žmogaus teisių gynėjų,

– atsižvelgdamas į 2024 m. ES metinę ataskaitą dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje,

– atsižvelgdamas į savo Sacharovo premiją už minties laisvę, kuri 2025 m. buvo skirta Baltarusijos žurnalistui Andrejui Pačobutui ir Sakartvelo žurnalistei Mzijai Amaglobeli,

– atsižvelgdamas į savo 2025 m. balandžio 2 d. rezoliuciją dėl 2024 m. metinio pranešimo dėl žmogaus teisių ir demokratijos pasaulyje ir Europos Sąjungos politikos šioje srityje[5], taip pat į savo ankstesnes rezoliucijas dėl ankstesnių metinių pranešimų,

– atsižvelgdamas į savo rezoliucijas dėl žmogaus teisių, demokratijos ir teisinės valstybės principų pažeidimų (vadinamosios skubios

---

3 OL C 411, 2020 11 27, p. 30.
4 OL C 99, 2022 3 1, p. 152.
5 OL C, C/2025/4390, 2025 9 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4390/oj.

rezoliucijos), priimtas pagal Darbo tvarkos taisyklių 150 straipsnį, ypač į 2025 metais priimtas rezoliucijas,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomonę,

– atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A10-0262/2025),

A. kadangi ES yra grindžiama pagarbos žmogaus orumui, laisvės, demokratijos, lygybės, teisinės valstybės ir pagarbos žmogaus teisėms vertybėmis, kaip nustatyta ES sutarties 2 ir 21 straipsniuose; kadangi ES, vykdydama veiksmus visame pasaulyje, turi vadovautis žmogaus teisių visuotinumo ir nedalumo principais ir tuo, kad ES išorės veiksmų esminis aspektas yra veiksminga žmogaus teisių ir demokratijos apsauga bei gynyba;

B. kadangi ES vidaus ir išorės politikos nuoseklumas ir suderinamumas yra nepaprastai svarbūs siekiant veiksmingos ir patikimos ES žmogaus teisių politikos ir ginant bei remiant laisvę ir demokratiją;

C. kadangi demokratinės sistemos yra tinkamiausios siekiant užtikrinti, kad kiekvienas asmuo galėtų naudotis savo žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis teisėmis; kadangi demokratinių valstybių, kurios yra suprantamos kaip brandžios demokratinės sistemos, pasaulis yra visapusiškai saugesnis pasaulis, nes jame galioja svarbi stabdžių ir atsvarų sistema, kuri užkerta kelią nenuspėjamam autokratinių režimų elgesiui tarptautiniu mastu; kadangi šiuo metu tik 29 proc. pasaulio gyventojų gyvena liberalios demokratijos šalyse, o tai yra staigus sumažėjimas, palyginti su 52 proc. 2009 m.; kadangi plintantis autoritarizmas, neliberalizmas ir populizmas kelia grėsmę taisyklėmis grindžiamai pasaulinei tvarkai, žmogaus teisių apsaugai ir propagavimui visame pasaulyje ir vertybėms bei principams, kuriais grindžiama ES; kadangi terorizmas ir ekstremizmas taip pat plinta ir kelia grėsmę šioms vertybėms ir principams;

D. kadangi Sąjunga yra tvirtai įsitikinusi daugiašališkumo, taisyklėmis grindžiamos pasaulinės tvarkos ir visuotinių vertybių, principų bei normų, kuriais vadovaujasi JT valstybės narės ir kurių JT valstybės narės įsipareigojo laikytis pagal JT Chartiją, nauda ir visapusiškai jiems pritaria;

E. kadangi visame pasaulyje plintanti priešiška reakcija į lyčių lygybę ir pagrindines teises, įskaitant moterų teises, ir stiprėjanti prieš LGBTIQ+ asmenis nukreipta retorika kenkia pažeidžiamiausių asmenų teisėms;

F. kadangi piktnaudžiavimas skaitmeninio stebėjimo ir dirbtinio intelekto technologijomis kelia vis didesnę grėsmę privatumui, saviraiškos laisvei ir žmogaus teisių gynėjams;

G. kadangi taisyklėmis grindžiamos tarptautinės tvarkos teisėtumas, kurį ES stipriai remia ir siekia apsaugoti, priklauso nuo to, ar laikomasi tarptautinių organų nurodymų, pavyzdžiui, JT Saugumo Tarybos rezoliucijų ir Tarptautinio Teisingumo Teismo bei Tarptautinio baudžiamojo teismo nutarčių bei sprendimų; kadangi didėja precedento neturinti pasaulinė grėsmė, kad kylančiuose ir tebesitęsiančiuose konfliktuose tokių nutarčių ir sprendimų, taip pat apskritai tarptautinės teisės, žmogaus teisių teisės ir tarptautinės humanitarinės teisės nebus laikomasi; kadangi autoritariniai ir neliberalūs režimai iškraipo daugiašalių forumų paskirtį naudodami juos reakcingo pobūdžio darbotvarkei, kuria metamas iššūkis žmogaus teisėms ir daugiašalei bei taisyklėmis grindžiamai tvarkai, įgyvendinti; kadangi daugiašalių organizacijų diskreditavimas ir puolimas turi rimtų pasekmių, pvz., skatina nebaudžiamumo kultūrą; kadangi tarptautinės institucijos, jų pareigūnai ir su jomis bendradarbiaujantys subjektai vis dažniau patiria išpuolių ir susiduria su grasinimais; kadangi tarptautinė bendruomenė, įskaitant ES, yra atsakinga už tai, kad būtų laikomasi taisyklėmis grindžiamos tarptautinės tvarkos, užtikrinant visuotinį reikalavimų laikymąsi, be kita ko, užtikrinant, kad jų laikytųsi jos partneriai;

H. kadangi smarkiai sumažinus tarptautinį finansavimą žmogaus teisėms, demokratijos rėmimui ir nepriklausomai žiniasklaidai, ES liko viena iš paskutinių pagrindinių pasaulinių veikėjų šioje srityje;

I. kadangi sunki JT finansinė padėtis kelia didelį susirūpinimą: 20 proc. sumažintas jų darbuotojų skaičius, o jų bendrąjį biudžetą rengiamasi sumažinti 500 mln. JAV dolerių, sykiu toliau smarkiai mažinamos jų taikos palaikymo, humanitarinės pagalbos ir sveikatos agentūros po to, kai buvo nutraukta tarptautinė finansinė parama;

J. kadangi, siekiant įveikti naujus iššūkius, su kuriais susiduria pasaulis, 2020–2024 m. ES veiksmų planas žmogaus teisių ir demokratijos srityje buvo pratęstas iki 2027 m. ir turėtų būti pradėtas patobulinto 2028–2034 m. plano kartu su naująja daugiamete finansine programa (DFP) rengimo darbas; kadangi siūlomos naujosios DFP patikslintoje struktūroje nėra specialios programos ir specialių biudžeto lėšų, skirtų žmogaus teisėms, demokratijai ir teisinei valstybei, dėl to kyla susirūpinimas dėl nepakankamo finansavimo, nuspėjamumo trūkumo ir teminių prioritetų nykimo;

K. kadangi žmogaus teisių gynėjai, įskaitant moterų teisių gynėjus, ir pilietinės visuomenės organizacijos (PVO) yra nepaprastai svarbios partnerės ES stengiantis apsaugoti ir propaguoti žmogaus teises, demokratiją ir teisinę valstybę; kadangi viso pasaulio vyriausybės ir nevalstybiniai subjektai vis dažniau cenzūruoja, tildo ir persekioja, be kita ko, savo darbą atliekančius žmogaus teisių gynėjus ir pilietinės visuomenės organizacijas, žurnalistus, religines bendruomenes, opozicijos lyderius ir kitas pažeidžiamas grupes, taip dar labiau mažindami pilietinę erdvę;

L. kadangi viso pasaulio vyriausybės vis dažniau cenzūruoja, tildo ir persekioja savo darbą atliekančius žmogaus teisių gynėjus ir pilietinės visuomenės organizacijas; kadangi toks elgesys apima tokias priemones, kaip strateginiai ieškiniai dėl visuomenės dalyvavimo (SLAPP), ribojamoji vyriausybės politika, šmeižto kampanijos, diskriminacija, bauginimas ir smurtas, įskaitant neteismines egzekucijas, grobimus ir savavališkus suėmimus bei sulaikymus; kadangi vis dažniau išpuoliai prieš žmogaus teisių gynėjus reiškia ir išpuolius prieš jų šeimas bei bendruomenes;

M. kadangi persekiojant religines mažumas pažeidžiama religijos ar tikėjimo laisvė, viena iš pagrindinių teisių, įtvirtintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje ir tarptautinėje teisėje;

N. kadangi vienos seniausių pasaulyje krikščionių bendruomenių Artimuosiuose Rytuose ir toliau patiria smarkų persekiojimą, diskriminaciją, priverstinį perkėlimą ir savo religijos ar tikėjimo laisvės ribojimus;

O. kadangi priėmus Direktyvą (ES) 2024/1712[6] buvo iš dalies pakeista Direktyva 2011/36/ES[7], kad į prekybos žmonėmis praktikos aprėptį būtų įtrauktas išnaudojimas surogatinei motinystei, priverstinė santuoka ir neteisėtas įvaikinimas;

P. kadangi Stambulo konvencijoje, prie kurios neseniai prisijungė ES, nors ją ratifikavo tik kai kurios valstybės narės, tvirtinama, kad ginkluoti konfliktai lemia pakartotinius žmogaus teisių pažeidimus, nuo kurių kenčia civiliai gyventojai, ypač moterys, kurios tampa iššaginimo ir seksualinio smurto, naudojamų kaip karo ginklas, aukomis ir patiria smurto dėl lyties suintensyvėjimą konfliktų metu ir po jų, be to, nukentėję asmenys neturi galimybių kreiptis į teismą ar gauti tinkamos medicininės ir psichologinės pagalbos; kadangi minėtoje konvencijoje smurtas prieš moteris apibrėžiamas kaip žmogaus teisių pažeidimas;

Q. kadangi lyčių lygybė yra viena iš pagrindinių ES vertybių, o moterų ir mergaičių žmogaus teisės, įskaitant jų lytines ir reprodukcines teises, ir toliau pažeidžiamos visame pasaulyje; kadangi moterys patiria specifinį ir neproporcingai didelį konfliktų, klimato kaitos ir migracijos poveikį, įskaitant didesnę smurto dėl lyties riziką, ekonominę marginalizaciją ir kliūtis pasinaudoti ištekliais; kadangi už moterų teises kovojančių žmogaus teisių gynėjų ir PVO galimybės

---

6 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2024/1712, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos, (OL L, 2024/1712, 2024 6 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1712/oj).

7 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos (OL L 101, 2011 4 15, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/36/oj).

atlikti savo itin svarbų darbą vis mažėja ir jie patiria grasinimus smurtu, priekabiavimą bei bauginimą;

R. kadangi pilietinės visuomenės organizacijos, atstovaujančios asmenų su negalia ir jų šeimų interesams, atlieka esminį vaidmenį skatinant žmogaus teises ir kuriant demokratinę bei įtraukią visuomenę; kadangi asmenys su negalia, ypač moterys ir mergaitės, konfliktų, migracijos ir prekybos žmonėmis kontekste susiduria su sąveikine diskriminacija ir kadangi ES, vykdydama savo išorės veiksmus, privalo užtikrinti jų visapusišką įtrauktį ir vienodas prieigos galimybes pagal JT asmenų su negalia teisių konvenciją;

S. kadangi klimato krizė kelia grėsmę visai žmonijai ir iš esmės yra žmogaus teisių krizė, pažeidžianti teisę į gyvybę, maistą, vandenį, sanitarijos paslaugas, sveikatą, kultūrą ir kitas teises visuose pasaulio regionuose, kaip pripažino Tarpvyriausybinė klimato kaitos komisija (IPCC) ir JT žmogaus teisių taryba;

T. kadangi parama demokratijai yra ES išorės veiksmų pagrindas ir rinkimų stebėjimas yra viena iš pagrindinių ES priemonių rinkinio priemonių;

U. kadangi 2024 m. daugiau kaip pusė pasaulio gyventojų atėjo prie balsadėžių ir daugeliui šių rinkimų buvo būdingas pačios šalies subjektų ar užsienio vykdomas manipuliavimas, dezinformacija ir bandymai kištis; kadangi panašios tendencijos pastebimos ir 2025 m.;

V. kadangi 2025 m. pasaulio spaudos laisvės indeksas, kurį rengia organizacija „Žurnalistai be sienų“, atskleidžia, kad daugiau kaip pusė pasaulio gyventojų gyvena šalyse, kuriose spaudos laisvės padėtis yra „labai prasta“, ir dabar pasaulinė spaudos laisvės padėtis pirmą kartą šio indekso istorijoje klasifikuojama kaip „sudėtinga“; kadangi pagal 2025 m. rugsėjo 10 d. (ketvirtadienis) duomenis, remiantis organizacijos „Žurnalistai be sienų“ 2025 m. barometru, nuo 2025 m. sausio 1 d. buvo nužudyti 51 žurnalistas ir žiniasklaidos darbuotojas, 527 buvo sulaikyti, 25 buvo laikomi įkaitais ir 142 dingo be žinios;

W. kadangi praėjusiais metais toliau sparčiai daugėjo įstatymų dėl užsienio įtakos ar „užsienio agentų“, be kita ko, ES šalių kandidačių statusą turinčiose valstybėse, kurie nukreipti prieš PVO ir žiniasklaidos priemones ir kuriais mėginama užkirsti joms kelią gauti finansinę paramą iš užsienio, įskaitant ES ir jos valstybes nares, taip skatinant baimės atmosferą ir vidinę cenzūrą;

X. kadangi 272 milijonams vaikų ir jaunuolių atimta pagrindinė teisė mokytis ir jie negali lankyti mokyklos, ir šis skaičius yra labai padidėjęs (21 milijonu), palyginti su paskutiniu vertinimu – 2025 m. UNESCO pasaulio švietimo stebėsenos ataskaitoje pranešta, kad jų buvo 251 mln.; kadangi mergaitės ir moterys toliau yra veikiamos ne tik skurdo, bet ir kultūrinių normų, šališkumo lyčių atžvilgiu, vaikų

santuokos ir smurto dėl oficialios diskriminacinės politikos, trukdančios joms gauti išsilavinimą ir patekti į darbo rinką – UNICEF duomenimis, viena iš trijų paauglių mergaičių iš skurdžiausių namų ūkių niekada nėra lankiusi mokyklos;

Y. kadangi 2020 m. gruodžio mėn. patvirtinus ES visuotinį sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą (Magnitskio aktą)[8] ES suteikta galimybė nustatyti ribojamąsias priemones asmenims ir subjektams, atsakingiems už šiurkščius žmogaus teisių pažeidimus visame pasaulyje; kadangi kai kurios ES valstybės narės priėmė savo nacionalinius į Magnitskio aktą panašius teisės aktus;

Z. kadangi tarpvalstybinės represijos yra išsamiai dokumentuotas reiškinys, kuris vyksta visame pasaulyje blogėjant žmogaus teisių padėčiai, mažėjant pilietinei erdvei ir didėjant vis labiau represyvių ir įžūlių autoritarinių režimų skaičiui;

AA. kadangi teismų nepriklausomumo trūkumas kenkia valdžių atskyrimui, silpnina teisinę valstybę ir prisideda prie demokratijos regreso;

AB. kadangi tam tikrų šalių, įskaitant ES valstybes nares, teritorijos vis dar yra okupuotos užsienio jėgų kariuomenės pažeidžiant tarptautinę teisę ir susijusias JT Saugumo Tarybos rezoliucijas; kadangi ir toliau nuolat pažeidžiamos žmogaus teisės, įskaitant nuosavybės teises, judėjimo ir tikėjimo išpažinimo laisvę, taip pat taikomi suvaržymai, susiję su galimybe naudotis kultūros ir religiniu paveldu ir jo išsaugojimu okupuotose teritorijose; kadangi lieka neišspręstas klausimas dėl dingusių asmenų ir šeimų teisės į tiesą ir teisingumą;

Augančios grėsmės ir pasauliniai iššūkiai žmogaus teisėms ir demokratijai

1. dar kartą patvirtina 2025 m. balandžio 2 d. priimtame 2024 m. metiniame pranešime pareikštą savo poziciją dėl žmogaus teisių visuotinumo ir nedalumo ir visų žmonių prigimtinio orumo apsaugos remiantis ES vertybėmis ir principais, kuriais grindžiama Sąjungos veikla tarptautinėje arenoje pagal ES sutarties 21 straipsnį; visų pirma pakartoja savo išvadas dėl moterų, vaikų, migrantų ir pabėgėlių, religinių ir etninių mažumų ir visų asmenų, kurie dėl savo rasės, etninės kilmės, religijos, kastos, lyties, lytiškumo, negalios ar socialinės ir ekonominės padėties toliau patiria visų pirma užmaskuotus žmogaus teisių pažeidimus, teisių, taip pat susirūpinimą dėl teisės į minties, sąžinės, religijos, saviraiškos laisvę, žiniasklaidos laisvės, teisės į informaciją ir visuomenės dalyvavimą

---

8 2020 m. gruodžio 7 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2020/1999 dėl ribojamųjų kovos su šiurkščiais žmogaus teisių pažeidimais priemonių (OL L 410 I, 2020 12 7, p. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/1999/oj) ir 2020 m. gruodžio 7 d. Tarybos reglamentas (ES) 2020/1998.

pažeidimų; pakartoja, kad griežtai nepritaria mirties bausmei;

2. atkakliai tvirtina, kad veiksmingas žmogaus teisių ir laisvių paisymas bei jų apsauga privalo būti ES išorės politikos kertinis akmuo; ragina ES toliau rengti visapusišką priemonių rinkinį, skirtą žmogaus teisėms ir demokratijai visame pasaulyje stiprinti; ragina ES ir jos valstybes nares toliau rodyti pavyzdį, laikantis savo vertybių, ir propaguoti žmogaus teises ir tarptautinį teisingumą ir griežtai jų laikytis;

Demokratijos regresas

3. smerkia tai, kad blogėja pasaulinė žmogaus teisių padėtis ir akivaizdžiai spartėja žmogaus teisių pažeidimų bei demokratijos regreso visame pasaulyje tendencija, visų pirma kalbant apie moterų teisių pažeidimus, egzekucijas, neteisėtus nužudymus, savavališkus sulaikymus ir kalinimą, kankinimą ir netinkamą elgesį, smurtą dėl lyties, susidorojimą su pilietine visuomene, politiniais oponentais, marginalizuotomis ir pažeidžiamomis grupėmis, įskaitant vaikus ir vyresnio amžiaus žmones, migrantus, pabėgėlius ir prieglobsčio prašytojus bei etnines ir religines mažumas;

4. pabrėžia, kad ES turi būti visapusiškai pasirengusi kovoti su autoritarizmo, totalitarizmo ir populizmo plitimu, taip pat vis dažnesniais žmogaus teisių universalumo, demokratijos ir tarptautinės humanitarinės teisės principų pažeidimais; atkreipia dėmesį į tai, kad autoritariniai, totalitariniai ir neliberalūs režimai kovoja su teise dalyvauti laisvuose ir sąžininguose rinkimuose; apgailestauja, kad vis daugiau kliūčių visapusiškai naudotis tokiomis teisėmis atsiranda ir kai kuriose brandžios demokratijos šalyse; pabrėžia, kad pirmiau minėti režimai rengia netikrus rinkimus siekdami legitimizuoti savo valdžią, nes per juos nesudaromos realios sąlygos konkurencijai, teisėtumui ir pliuralizmui;

5. pabrėžia, kad kokybiško švietimo suteikimas mergaitėms ir lygių galimybių užtikrinimas yra labai svarbūs siekiant moterų įgalėjimo ir visiško jų naudojimosi savo teisėmis; pabrėžia, kad investicijos į mergaičių švietimą visame pasaulyje duoda teigiamų rezultatų ateities kartoms; pakartoja, kad būtina užtikrinti amžių atitinkantį, įrodymais pagrįstą išsamų lytinį švietimą bei švietimą santykių klausimais ir tiek ES, tiek už jos ribų panaikinti lyčių stereotipus ir žalingas visuomenės normas, kuriais skatinama nelygybė;

6. pabrėžia, kad labai svarbu apsaugoti nėščių moterų teises, užtikrinant visapusišką paramą jų sveikatai, saugumui ir orumui;

7. pabrėžia, kad svarbu kovoti su visų formų seksualiniu moterų išnaudojimu, įskaitant prekybą moterimis seksualinio išnaudojimo tikslais; pabrėžia, kad reikia užkirsti kelią prostitucijos legalizavimui ir normalizavimui ir su tuo kovoti, nes tai gali sustiprinti išnaudojimą, prievartą ir organizuotą nusikalstamumą; ragina vykdyti veiksmingą politiką, kuria daugiausia dėmesio būtų skiriama prevencijai,

nukentėjusiųjų apsaugai ir paramai jiems, taip pat asmenų, kurie pelnosi iš seksualinio išnaudojimo, baudžiamajam persekiojimui;

8. pakartoja, kad iššaginimas tebėra vienas iš labiausiai paplitusių žmogaus teisių pažeidimų, ir primena, kad iššaginimas, kurio apibrėžtis grindžiama sutikimo nebuvimu, turi būti kriminalizuotas pagal ES teisę remiantis esamu teisiniu pagrindu; kuo griežčiausiai smerkia iššaginimą ir kitų formų seksualinį smurtą, kurie pasitelkiami kaip karo ginklas ir naudojami civiliams gyventojams terorizuoti, pasipriešinimui slopinti ir bendruomenėms sunaikinti; primena, kad tokie veiksmai pagal tarptautinę teisę gali būti laikomi karo nusikaltimais, nusikaltimais žmoniškumui arba veiksmais, kuriais prisidedama prie genocido;

9. ragina ES ir pasaulinio masto subjektus pasmerkti tokią praktiką kaip moterų lyties organų žalojimas, priverstinės ir nepilnamečių santuokos bei smurtas dėl garbės ir žudymai; ragina visoje ES ir pasaulyje imtis ryžtingų veiksmų siekiant užkirsti kelią prekybai moterimis ir mergaitėmis ir remti nuo seksualinio smurto ir smurto dėl lyties nukentėjusius asmenis;

10. pabrėžia, kad prie šios demokratinio nuosmukio tendencijos prisideda kibernetiniai išpuoliai, dezinformacija ir klaidinga informacija, kurie dažnai naudojami kaip užsienio kišimosi priemonės, be kita ko, per rinkimų laikotarpius; pabrėžia kritinę patikimų, nepriklausomų ir įvairių informacijos šaltinių ir kokybiškos žurnalistikos svarbą ne tik siekiant skaidrumo ir atskaitomybės, bet ir siekiant užtikrinti demokratinių institucijų atsparumą ir informacija paremtą piliečių dalyvavimą viešajame gyvenime; todėl yra labai susirūpinęs dėl didėjančių daugialypių iššūkių, su kuriais susiduria nepriklausoma žiniasklaida, įskaitant vis dažnesnius išpuolius prieš žurnalistus ir mažėjantį finansavimą; pakartoja, kad žodžio laisvė yra žmogaus teisė, būtina pliuralistinės ir demokratinės visuomenės vystymuisi; smerkia tai, kad vis dažniau cenzūruojami, tildomi ir persekiojami savo darbą atliekantys žurnalistai, žmogaus teisių gynėjai ir pilietinės visuomenės organizacijos, pasitelkiant vadinamuosius užsienio agentų įstatymus, taip pat kitas autoritarinių ir neliberalių režimų priimtas teisėkūros ir ne teisėkūros priemones; pažymi, kad toks elgesys apima tokias priemones, kaip strateginiai ieškiniai dėl visuomenės dalyvavimo (SLAPP), ribojamoji vyriausybės politika, tarpvalstybinės represijos, šmeižto kampanijos, diskriminacija, bauginimas, savavališkas sulaikymas ir smurtas, ir kad tokios priemonės daro ilgalaikį poveikį minėtųjų veikėjų karjerai ir saugumui; šiuo atžvilgiu akcentuoja faktų tikrintojų vaidmenį žiniasklaidos aplinkoje, užtikrinant, kad visuomenė galėtų pasitikėti gaunama informacija;

11. pabrėžia esminį pilietinės visuomenės vaidmenį siekiant gerai veikiančios demokratijos; yra labai susirūpinęs dėl to, kad nuolat ribojama pilietinės visuomenės erdvė ir kyla vis didesnė grėsmė žmogaus teisių gynėjų ir PVO narių darbui, taip pat jų šeimoms,

bendruomenėms ir teisininkams, ir ypač atkreipia dėmesį į vis įmantresnes priemones, naudojamas jiems persekioti; griežtai smerkia savavališką jų kalinimą ir žudymą; apgailestauja dėl viso pasaulio vyriausybių veiksmų, kuriais siekiama susiaurinti pilietinę erdvę, pavyzdžiui, priimant konkrečiai pritaikytus teisės aktus, kuriais siekiama apriboti nevyriausybinių organizacijų finansavimą, įskaitant finansavimą iš šaltinių užsienyje, priimant įstatymus dėl vadinamųjų „užsienio agentų“ ir netinkamai taikant kovos su terorizmu ir korupcija teisės aktus siekiant suvaržyti susirinkimų laisvę ir užgniaužti žmogaus teisių gynėjus; smerkia susidorojimą su taikiais protestuotojais, jaunimo ir studentų rengiamais protestais ir organizacijomis visame pasaulyje, taip pat tai, kad pasitaiko kankinimų ir netinkamo elgesio atvejų, kurie lemia mirtis ir kitus sunkius pažeidimus;

12. smerkia tai, kad ribojamas nepriklausomos pilietinės visuomenės dalyvavimas daugiašaliuose forumuose, be kita ko, instrumentalizuojant su valdžios institucijomis susijusias NVO, taip pat gąsdinant ir taikant represijas;

13. atkreipia dėmesį į itin svarbų žmogaus teisių gynėjų darbą skatinant žmogaus teises; smerkia tai, kad daugėja išpuolių prieš žmogaus teisių gynėjus; smerkia nebaudžiamumą, kai nusikaltėliai vykdo pažeidimus žmogaus teisių gynėjų atžvilgiu tiek viešojoje, tiek privačioje erdvėje; primygtinai tvirtina, kad žmogaus teisių gynėjos moterys susiduria su ypatingomis grėsmėmis ir nenumatyta tinkama atsakomybė už tokius veiksmus; atkreipia dėmesį į vis įmantresnius metodus, taikomus siekiant persekioti žmogaus teisių gynėjus jų šalyse ir už šių šalių ribų, be kita ko, vykdant įvairių formų tarpvalstybines represijas ir naudojant grasinimus, be kita ko, pasitelkiant finansines priemones, sekimą, bauginimą, skaitmeninį priekabiavimą ir politiškai motyvuotą disidentų ir aktyvistų sulaikymą užsienyje;

14. pabrėžia, kad autokratiniai ir neliberalūs režimai vis dažniau neteisėtai naudojasi tarptautiniais finansų ir kibernetinio saugumo teisės aktais, pvz., kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu įstatymais arba Finansinių veiksmų darbo grupės standartais, nukreipdami juos prieš nepritarimą reiškiančius asmenis ir siekdami gauti jų elgesio duomenis, taip pat ir ES teritorijoje;

15. atkreipia dėmesį į tai, kad karo ir priverstinio persikėlimo aplinkybėmis LGBTIQ+ asmenys yra ypač pažeidžiami ir patiria persekiojimą bei smurtą; ragina Komisiją ir Europos išorės veiksmų tarnybą (EIVT) užtikrinti, kad ES išorės pagalba apimtų apsaugos priemones šiomis aplinkybėmis;

16. pabrėžia, kad per konfliktus ir priverstinio persikėlimo aplinkybėmis neproporcingai didelė priežiūros našta tenka moterims ir mergaitėms, šitaip apribojant jų galimybes mokytis, įsidarbinti ir dalyvauti politiniame gyvenime; ragina į ES humanitarinę pagalbą

įtraukti priemones, kuriomis būtų remiami prižiūrintieji asmenys;

17. mano, kad, nors naujų ir besiformuojančių technologijų, pavyzdžiui, dirbtinio intelekto (DI), naudojimas gali gerokai pagerinti žmonių gerovę, jų neribotas ar neapdairus taikymas taip pat kelia rimtą grėsmę demokratijai ir žmogaus teisėms, be kita ko, atsižvelgiant į tai, kad ši transformacija gali būti grindžiama šališkais duomenimis ir vykdoma remiantis algoritmais, kurie dažnai sustiprina diskriminaciją; smerkia tai, kad autoritariniai režimai vis dažniau piktnaudžiauja veido atpažinimo technologijomis, masiniu skaitmeniniu sekimu, sintetine sankaita ir dezinformacijos kampanijomis, internetinio turinio cenzūra, informacijos slopinimu, kibernetiniais išpuoliais, duomenų saugumo pažeidimais, valstybės remiamomis internetinės įtakos operacijomis ir vis dažnesniu interneto išjungimu, kaip galingomis prievartos priemonėmis; pabrėžia, kad interneto išjungimą dažnai naudoja autoritariniai režimai, siekdami nutildyti politinius disidentus ir pažaboti politinę laisvę; pažymi, kad nesant patikimų būtiniausių žmogaus teisių apsaugos priemonių kyla pavojus, kad atitinkamos technologijos bus eksportuotos į autokratines sistemas, taip sudarant palankesnes sąlygas žmogaus teisių pažeidimams kitose šalyse;

18. smerkia įvairiose pasaulio dalyse kilusią priešpriešos bangą, nukreiptą prieš lyčių lygybę ir moterų bei LGBTIQ+ teises; pabrėžia, kad šios tendencijos kelia grėsmę Europos Sąjungos sutartyje įtvirtintiems pagrindiniams principams;

19. kuo griežčiausiai smerkia visame pasaulyje padažnėjusius išpuolius prieš lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises; dar kartą pabrėžia, kad atsisakymas teikti kokybiškas visapusiškas lytinės ir reprodukcinės sveikatos paslaugas, įskaitant saugų ir teisėtą nėštumo nutraukimą, yra smurto dėl lyties forma;

20. pakartoja, kad yra susirūpinęs dėl teisės į minties, sąžinės, religijos ir tikėjimo laisvę pažeidimų ir dėl visame pasaulyje didėjančios netolerancijos vietos religinių veikėjų ir religinių bendruomenių atžvilgiu; apgailestauja dėl religinių tapatybių naudojimo politiniais tikslais ir dėl religinių mažumų atskirties, be kita ko, neleidžiant joms dalyvauti politikoje, taip pat dėl išpuolių prieš kultūros ir istorines vietas; pabrėžia, kad laisvė rinktis religiją ar tikėjimą yra žmogaus teisė, už kurią negalima bausti; todėl smerkia vadinamųjų apostazės įstatymų ir šventvagystės įstatymų, kurie lemia žiaurias bausmes, žeminantį elgesį ir kai kuriais atvejais netgi mirties bausmes, egzistavimą ir įgyvendinimą;

21. smerkia komercinės surogatinės motinystės praktiką, kuri gali būti susijusi su reprodukciniu išnaudojimu ir moterų kūno naudojimu siekiant finansinės ar kitokios naudos, ypač itin pažeidžiamų moterų ES nepriklausančiose šalyse atveju; ragina Komisiją imtis priemonių, kurios padėtų kovoti su komercinės surogatinės motinystės praktika;

Daugiašališkumas

22. yra labai susirūpinęs dėl nesibaigiančios pasaulinės atskaitomybės krizės ir atkreipia dėmesį į nuolatinę kovą siekiant panaikinti nebaudžiamumą už pagrindinių tarptautinių žmogaus teisių ir humanitarinės teisės pažeidimus visame pasaulyje vykstančiuose konfliktuose; dar kartą patvirtina būtiną humanitarinės pagalbos neutralumą ir svarbų vaidmenį visose konfliktų ir krizinėse situacijose; akcentuoja sunkius daugiašalių organizacijų, įskaitant JT, menkinimo ir jų puolimo padarinius, nes tai gali paskatinti nebaudžiamumo kultūrą ir susilpninti pasitikėjimą JT sistema bei jos veiksmingumą; ragina ES ginti tarptautinę teisinę sistemą ir įgyvendinti patikimas priemones, kuriomis būtų užtikrintas šių teisės aktų laikymasis; yra labai susirūpinęs dėl to, kad daugiašalių žmogaus teisių institucijų darbui ir daugiašalei taisyklėmis grindžiamai tvarkai kyla precedento neturinti grėsmė ir jos yra puolamos; stipriai apgailestauja dėl kai kurių šalių sprendimo pasitraukti iš Jungtinių Tautų žmogaus teisių tarybos, taip pat dėl jų pranešimų, kad jos nedalyvaus visuotiniame periodiniame vertinime; smerkia nuolatinius bandymus sumenkinti Jungtines Tautas, šios organizacijos generalinį sekretorių, jos specialiuosius pranešėjus ir jos agentūras, įskaitant tas, kurios teikia humanitarinę pagalbą, ir juos diskredituoti, taip pat išpuolius prieš jos taikos palaikymo misijas;

23. pakartoja, kad ES ir jos valstybės narės turi laikytis vieningos pozicijos JT ir kituose daugiašaliuose forumuose, kad šiuose forumuose būtų veiksmingai atremiami pasauliniai žmogaus teisėms ir demokratijai kylantys iššūkiai, ir remti griežčiausią įmanomą retoriką vadovaujantis tarptautiniais žmogaus teisių standartais; pabrėžia, kad į dabartinę daugiašalę tvarką turi būti visapusiškai įtraukti pasauliniai subjektai, kurie didelį dėmesį skiria demokratijai ir žmogaus teisėms, t. y. tokie, kaip ES; todėl ragina ES ir jos valstybes nares siekti užtikrinti nuolatinę ES vietą daugiašaliuose forumuose, visų pirma JT Saugumo Taryboje, greta esamų valstybių narių vietų;

24. reiškia didelį susirūpinimą dėl stiprėjančių autoritarinių, totalitarinių ir neliberalių režimų išpuolių prieš taisyklėmis grindžiamą tarptautinę tvarką, visų pirma vykdant neišprovokuotą ir nepagrįstą agresiją prieš taikias kaimynines šalis, taip pat dėl veiksmų, kuriais siekiama pakenkti veiksmingam Jungtinių Tautų organų veikimui, įskaitant piktnaudžiavimą veto teise JT Saugumo Taryboje;

25. ragina valstybes nares ir bendraminčius partnerius parengti tvirtą strategiją ir dėti daugiau pastangų siekiant kovoti su šia nerimą keliančia eskalacija, taip pat parodyti vieningą ir tvirtą paramą šioms organizacijoms, kai jos puolamos ar joms grasinama; mano, kad JT, šią organizaciją sudarantiems organams ir kitoms daugiašalėms organizacijoms reikia reformų, kad būtų galima veiksmingai reaguoti

į šiuos didėjančius iššūkius ir grėsmes;

26. pažymi, kad šis nukrypimas nuo daugiašalio požiūrio į pasaulinę tvarką ne tik kelia grėsmę veiksmingam dabartinių krizių sprendimui, bet ir didina naujų krizių protrūkio tikimybę; pabrėžia, kad daugiašalė sistema, kurios pagrindas yra Jungtinės Tautos ir kiti daugiašaliai forumai, tebėra veiksmingiausias būdas skatinti pastangas siekiant taikos, saugumo ir pagarbos žmogaus teisėms bei teisingai, tvariai ir principingai spręsti pasaulines problemas; palankiai vertina JT vaidmenį propaguojant žmogaus teises, konfliktų sprendimą ir pasaulinį valdymą, ypač konfliktų zonose;

27. pabrėžia, kad vis stipriau plintantis tarptautinės teisės nepaisymas ir diskusijų dėl tarptautinių teisingumo institucijų, pavyzdžiui, Tarptautinio Teisingumo Teismo ir Tarptautinio baudžiamojo teismo, politizavimas kelia egzistencinę grėsmę taisyklėmis grindžiamai pasaulinei tvarkai; reiškia didelį susirūpinimą dėl didėjančio tarptautinės humanitarinės ir žmogaus teisių teisės nepaisymo ir poliarizacijos šioje srityje; apgailestauja dėl precedento neturinčių grėsmių, su kuriomis susiduria Tarptautinis baudžiamasis teismas, visų pirma dėl to, kad jo teisėjams ir darbuotojams nustatytos sankcijos; primena, kad tarptautinė teisė ir nepriklausomos kompetentingos teisinės institucijos yra ypač svarbios siekiant palaikyti tarptautinį teisingumą, užtikrinti atskaitomybę ir kovoti su nebaudžiamumu, o tai yra bet kokio susitaikymo proceso ir tvarios taikos prielaidos;

28. pabrėžia, kad visos ES valstybės narės, kaip Romos statuto šalys, yra teisiškai įpareigotos užtikrinti Tarptautinio baudžiamojo teismo arešto orderių vykdymą; kadangi bet koks sprendimas nepaisyti šių pareigų arba pasitraukti iš Tarptautinio baudžiamojo teismo pažeidžia ES *acquis* ir kenkia taisyklėmis grindžiamai tarptautinei tvarkai;

29. dar kartą reiškia tvirtą ES paramą Europos Žmogaus Teisių Teismui; primygtinai ragina visas Europos žmogaus teisių konvenciją pasirašiusias valstybes visapusiškai laikytis Teismo sprendimų;

30. susirūpinęs pažymi, kad kai kurios valstybės ne kartą bandė Žmogaus teisių taryboje pritaikyti savo terminiją ir požiūrį, iš esmės lemiančius atskaitomybės sureliatyvinimą; ragina ES ir jos valstybes nares sistemiškai nesutikti su tokiomis formuluotėmis;

31. reiškia didelį susirūpinimą dėl žmogaus teisių padėties neteisėtai okupuotose teritorijose, taip pat ir ES teritorijoje, ir užsitęsusių bei daugybės įšaldytų ir nematomų konfliktų atvejais ir ragina imtis veiksmingų priemonių siekiant užkirsti kelią sunkiems žmogaus teisių pažeidimams vietoje;

ES žmogaus teisių ir demokratijos propagavimo ir apsaugos visame pasaulyje priemonių rinkinio vertinimas

2020–2027 m. ES veiksmų planas žmogaus teisių ir demokratijos srityje

32. palankiai vertina tai, kad ES veiksmų plano žmogaus teisių ir demokratijos srityje laikotarpis dabar yra suderintas su ES biudžeto ciklu, o tai turėtų padėti užtikrinti veiksmų plano prioritetų finansavimą; vis dėlto primena, kad atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą nebuvo remiamasi aiškiais vertinimo standartais, todėl nebuvo pateiktos aiškios gairės, kaip pašalinti trūkumus; mano, kad nereikėtų toliau vilkinti ES veiksmų plano žmogaus teisių ir demokratijos srityje visapusiškos peržiūros ir kad nedelsiant reikia pradėti patobulinto plano parametrų nustatymo darbą;

33. primygtinai tvirtina, kad rengiant naują veiksmų planą turėtų aktyviai dalyvauti Parlamentas;

34. atkreipia dėmesį į ES viešosios, parlamentinės ir kultūrinės diplomatijos bei tarptautinių kultūrinių santykių vaidmenį propaguojant žmogaus teises ir demokratiją ir ragina EIVT strateginės komunikacijos ir prognozavimo skyrių dėti daugiau pastangų šioje srityje ir šiuo tikslu jam turėtų būti skirta pakankamai išteklių;

Išorės veiksmų žmogaus teisių ir demokratijos srityje finansavimas. Pagal 2028–2034 m. DFP pasiūlyta priemonė „Globali Europa“

35. palankiai vertina visų siūlomos priemonės „Globali Europa“ krypčių su žmogaus teisėmis ir demokratija susijusius tikslus ir pasiūlytą ES finansavimo išorės veiksmams padidinimą, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad kiti pagrindiniai pasauliniai paramos teikėjai stipriai sumažino skiriamas lėšas ir tai daro tiesioginį poveikį pažeidžiamiausiems gyventojams; pabrėžia, kad ES negali viena panaikinti šio trūkumo;

36. vis dėlto labai apgailestauja dėl to, kad buvo išbraukta teminė žmogaus teisių ir demokratijos programa, kuri yra viena pavyzdinių žmogaus teisių ir demokratijos propagavimo bei apsaugos visame pasaulyje srities ES priemonių, pabrėždamas, kad siekiant užtikrinti suderinamumą būtina nuosekliai integruoti žmogaus teisėmis grindžiamą požiūrį į visas ES išorės veiksmų priemones ir kad nėra tam skirto biudžeto bei lėšų; akcentuoja Parlamento vaidmenį priemonės programos rengimo procese ir ragina Komisiją ir EIVT laiku dalytis visa susijusia informacija, kad Parlamentas galėtų atitinkamai atlikti savo vaidmenį;

37. pabrėžia, kad reikia aiškių procentinių siektinų reikšmių, tikslinių biudžeto eilučių ir skaidraus stebėjimo siekiant užtikrinti, kad finansavimas padėtų veiksmingai spręsti pasaulinius uždavinius ir remti pažeidžiamus gyventojus; pakartoja, kad draudžiama skirti ES lėšas veiklai, kuri prieštarauja pagrindinėms ES vertybėms, pvz., terorizmui ar ekstremizmui;

38. apgailestauja, kad bendradarbiavimo su ES nepriklausančiomis

šalimis srityje nesama skaidrių ir vykdytinų žmogaus teisių ir demokratijos sąlygų, kurios būtų veiksminga priemonė siekiant užtikrinti apčiuopiamą ES įsipareigojimo propaguoti žmogaus teises visame pasaulyje poveikį;

ES specialusis įgaliotinis žmogaus teisių klausimais

39. tebesilaiko nuomonės, kad ES specialusis įgaliotinis žmogaus teisių klausimais yra vienas esminių ES išorės žmogaus teisių politikos balsų, prisidedančių prie jos matomumo ir nuoseklumo, glaudžiai bendradarbiaujant ir derinant veiksmus su visais ES organais;

ES specialusis pasiuntinys religijos ar tikėjimo laisvės propagavimo ir apsaugos už ES ribų klausimais

40. atkreipia dėmesį į faktą, kad ES specialiojo pasiuntinio religijos ar tikėjimo laisvės propagavimo už ES ribų klausimais pareigybė iš viso laisva daugiau kaip metus; pabrėžia, kad reikia užtikrinti glaudų bendradarbiavimą su ES specialiuoju įgaliotiniu žmogaus teisių klausimais ir Tarybos žmogaus teisių darbo grupe;

ES prekybos ir tarptautiniai susitarimai su ES nepriklausančiomis šalimis

41. pabrėžia itin reikšmingą tarptautinių susitarimų, įskaitant asociacijos ir prekybos susitarimus, ir tokių priemonių kaip bendroji lengvatų sistema (BLS) ir BLS+ vaidmenį siekiant, kad žmogaus teisės ir demokratiniai standartai būtų ES santykių su ES nepriklausančiomis šalimis pagrindas, skatinant ir stebint, kaip laikomasi tokių standartų, ir įgyvendinant galimybę ES išorės politikoje numatyti žmogaus teisių sąlygas; pakartoja savo raginimą į atitinkamus ES ir ES nepriklausančių šalių susitarimus įtraukti žmogaus teisių vertinimus ir griežtas nuostatas dėl žmogaus teisių; pabrėžia, kad svarbu spręsti lyčių nelygybės problemą ir propaguoti moterų teises sudarant šiuos susitarimus, be kita ko, remiant moterų dalyvavimą ekonomikoje ir apsaugant jas nuo diskriminacijos ir išnaudojimo;

42. atkakliai tvirtina, kad sudarant ES susitarimus, įgyvendinant vystymosi projektus ir vykdant įmonių veiklą, kai tai daro poveikį čiabuvių tautų žemei ar ištekliams, turi būti nuosekliai gerbiamos šių tautų teisės, kaip nurodyta JT deklaracijoje dėl čiabuvių tautų teisių; atkreipia dėmesį į čiabuvių teisių užtikrinimo svarbą darnaus vystymosi, klimato srities veiksmų ir biologinės įvairovės išsaugojimo aspektais;

43. primena įmonių atsakomybę užtikrinti, kad jų veikla ir tiekimo grandinės nebūtų susijusios su žmogaus teisių pažeidimais; pabrėžia, kad reikia panaikinti teisines ir reguliavimo spragas, kuriomis įmonės galėtų naudotis pamindamos žmogaus teises ir kenkdamos aplinkai; pakartoja, kad tvirtai remia JT neribotos sudėties tarpvyriausybinę darbo grupę, kuri tarptautinėms bendrovėms ir

kitoms verslo įmonėms rengia teisiškai privalomą žmogaus teisių priemonę, susijusią su verslu ir žmogaus teisėmis;

ES dialogai žmogaus teisių klausimais

44. pažymi, kad 2024 m. surengti 35 dialogai ir konsultacijos žmogaus teisių klausimais; mano, kad šie dialogai išlieka svarbi žmogaus teisių ir demokratijos skatinimo priemonė, tačiau apgailestauja, kad jie dažnai yra traktuojami kaip savarankiška priemonė, o ne kaip pagrindinis nuolatinio įsipareigojimo užtikrinti žmogaus teises palaikant santykius su ES nepriklausančiomis šalimis ir regionais elementas; ragina į dialogus aktyviau ir prasmingai įtraukti pilietinę visuomenę; pabrėžia, kad neturi būti trukdoma tikroms PVO dalyvauti dialoguose žmogaus teisių klausimais ir kad į bet kokį dialogą jos turi būti įtrauktos be jokių apribojimų; mano, kad yra galimybių sistemingiau stiprinti Parlamento vaidmenį dialogo procese; pakartoja, kad reikia kelti klausimus dėl atskirų atvejų, ypač tų, kuriuos Parlamentas akcentavo savo rezoliucijose, ir užtikrinti tinkamus tolesnius veiksmus; atkreipia dėmesį į tai, kad ES būstinėje vis dar nerengiami keli dialogai žmogaus teisių klausimais;

ES sankcijų priemonės ir įrankiai, įskaitant visuotinį sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą (Magnitskio aktas)

45. pakartoja pritariantis tam, kad visuotinis sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimas kartu su kitomis *ad hoc* sankcijų sistemomis būtų dažniau taikomas kaip pagrindinė politinė ES politikos priemonė, kuria propaguojama teisinė valstybė, demokratija bei žmogaus teisės ir kuri papildo kitas teismines priemones; ragina ES ir jos valstybes nares išplėsti ES visuotinio sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimo (ES Magnitskio akto) taikymo sritį įtraukiant korupcines veikas, kaip to jau kelis kartus prašė Parlamentas, ir sistemingai įtraukiant į sankcijų sąrašą kaltininkus, atsakingus už tarpvalstybines represijas, įskaitant represijas, nukreiptas prieš diasporos bendruomenes; vis dėlto primena dabartinės sprendimų priėmimo sistemos, susijusios su šių priemonių aktyvavimu, ribotumą ir lėtumą, taip pat vykdymo užtikrinimo mechanizmų spragas, kurios leidžia apeiti šias priemones; pakartoja savo raginimą priimant sprendimus, susijusius su ES visuotinio sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimu, pradėti taikyti balsavimą kvalifikuota balsų dauguma; ragina užtikrinti vienodą, principingą ir visapusišką sankcijų vykdymą ir kovoti su jų apėjimu;

ES parama žmogaus teisių gynėjams

46. palankiai vertina tai, kad 2024 m. pagal Žmogaus teisių gynėjų mechanizmą, finansuojamą pagal Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės „Globali Europa“ Žmogaus teisių ir demokratijos teminę programą, parama suteikta 10 050 žmogaus teisių gynėjų, kurie laikomi patiriančiais didelę riziką, iš kurių 51 proc. buvo moterys, ir per tą patį laikotarpį paramą 60-yje

šalių gavo daugiau kaip 700 žurnalistų, kuriems gresia pavojus;

47. apgailestauja, kad kai kuriems žmogaus teisių gynėjų apsaugos mechanizmams, pvz., mechanizmui „ProtectDefenders“, nepakanka finansavimo, kad būtų galima patenkinti poreikius, ir ragina ES bei valstybes nares stiprinti biudžeto paramą, užtikrinant lankstų, prieinamą ir ilgalaikį finansavimą, kad didėjant represijoms žmogaus teisių gynėjai galėtų tęsti savo gyvybiškai svarbų darbą;

48. pabrėžia, kad ES delegacijos ir valstybių narių atstovybės atlieka itin svarbų vaidmenį stebėdamos teismo procesus, lankydamos sulaikytuosius ir teikdamos paramą persekiojamų žmogaus teisių gynėjų šeimoms ir teisininkams;

49. palankiai vertina 2024 m. atliktą ES vizų kodekso vadovo atnaujinimą, kuriuo siekiama valstybėms narėms tiksliau apibūdinti lankstumo nagrinėjant žmogaus teisių gynėjų atvejus galimybes siekiant asmenims, kuriems gresia pavojus, paspartinti prašymų išduoti trumpalaikę vizą teikimo procedūrą;

50. akcentuoja vertingą Sacharovo premijos bendruomenės vaidmenį, be kita ko, įgyvendinant Sacharovo stipendijų programą, prisidedant prie geresnio supratimo apie represijas prieš žmogaus teisių gynėjus, įvairias jų pasekmes ir galimus būdus, kaip su jomis kovoti, be kita ko, tarpvalstybiniu lygmeniu; ragina toliau stiprinti Sacharovo premijos bendruomenę kaip tiesioginės patirties platformą stebint pažeidimus, didinant informuotumą ir mobilizuojant tarptautinius tinklus;

ES veiksmai daugiašaliu lygiu siekiant palaikyti pasaulinę taisyklėmis grindžiamą tvarką

51. palankiai vertina ES pastangas inicijuoti arba remti rezoliucijas JT žmogaus teisių taryboje ir JT Generalinėje Asamblėjoje; yra susirūpinęs dėl to, kad ES nepriklausančių šalių pastarojo meto sprendimai sumažinti finansavimą Žmogaus teisių tarybai ir JT sistemai jau turi apčiuopiamą poveikį jų gebėjimui įgyvendinti savo misiją;

52. palankiai vertina tai, kad Europos Taryba buvo priešakyje sprendžiant susirūpinimą keliančius klausimus ir spartinant pasaulinių normų ir standartų nustatymą keliose srityse, susijusiose su žmogaus teisėmis, pavyzdžiui, smurto dėl lyties, akademinės laisvės, teisininkų ir žurnalistų apsaugos, DI ir žmogaus teisių srityse;

53. yra labai susirūpinęs, kad Tarptautinis baudžiamasis teismas, jo pareigūnai ir bendradarbiaujantys partneriai susiduria su grasinimais ar išpuoliais; dar kartą patvirtina tvirtą paramą Tarptautiniam Teisingumo Teismui ir Tarptautiniam baudžiamajam

teismui kaip itin svarbioms nepriklausomoms ir nešališkoms teisminėms institucijoms; palankiai vertina nuolatinę ES finansinę paramą Tarptautiniam baudžiamajam teismui ypač sudėtingu laikotarpiu tarptautiniam teisingumui; apgailestauja dėl to, kad vis dar nepradedamas taikyti ES blokavimo statutas siekiant apsaugoti Tarptautinį baudžiamąjį teismą nuo eksteritorinio sankcijų poveikio;

Europos komandos principas ir parama demokratijai

54. pripažįsta, kad svarbu suderinti požiūrį į žmogaus teisių apsaugą ir propagavimą visose ES institucijose, įstaigose ir valstybių narių atstovybėse, dalyvaujančiose išorės veiksmuose, pirmiausia valstybių narių ambasadose ir ES nepriklausančiose šalyse reziduojančiose ES delegacijose, taip pat išnaudoti visą Parlamento potencialą; pabrėžia, kad lankstūs ir suderinti metodai turėtų išlikti įtraukūs, kad būtų galima užtikrinti visapusišką ES institucinės stabdžių ir atsvarų sistemos veikimą; pabrėžia, kad Parlamentui tenka reikšmingas vaidmuo puoselėjant ES vertybes ir žmogaus teises, pavyzdžiui, pasitelkiant parlamentinę diplomatiją, tarpparlamentinius dialogus ir rezoliucijas, taip pat skatinant tarpininkavimą ir dialogo bei kompromiso kultūrą, ypač tarp jaunų politinių lyderių, ir suteikiant daugiau galių parlamentų narėms moterims, žmogaus teisių gynėjams ir pilietinės visuomenės bei nepriklausomos žiniasklaidos atstovams; pakartoja savo raginimą Komisijai tęsti ir plėsti savo veiklą šiose srityse didinant paramą ES įstaigoms; atkreipia dėmesį į keliose šalyse vykdomą Europos komandos demokratijos iniciatyvos darbą; mano, kad tvirtesnis Parlamento Paramos demokratijai ir rinkimų koordinavimo grupės, atitinkamų Komisijos generalinių direktoratų ir EIVT bendradarbiavimas daug prisidėtų prie paramos demokratijai veiklos ES nepriklausančiose šalyse;

Rekomendacijos

55. ragina ES naudotis turimomis kovos su didėjančiais iššūkiais daugiašališkumui priemonėmis, siekiant užtikrinti, kad ir toliau būtų gerbiamas tarptautinių institucijų darbas; ragina ES ir jos valstybes nares didinti savo politinę ir finansinę paramą Jungtinių Tautų ir visų JT agentūrų veiklai, įskaitant šios organizacijos reformą, siekiant užtikrinti, kad ji atitiktų savo paskirtį, atremti autoritarinių ir totalitarinių režimų įtaką ir užtikrinti tolesnį daugiašališkumu pagrįstą pasaulinį valdymą; ragina ES sustiprinti savo paramos ir finansavimo pastangas, kad būtų atsvertas politiškai motyvuotas spaudimas ir apsaugotos nepriklausomos procedūros; pakartoja, jog reikia, kad ES ir jos valstybės narės daugiašaliuose forumuose reikštų vieningą poziciją; ragina ES delegacijas atlikti svarbesnį vaidmenį daugiašaliuose forumuose, o šiuo tikslu joms turėtų būti skirti tinkami ištekliai;

56. ragina remti ES specialiojo įgaliotinio darbą skiriant daugiau išteklių ir geriau koordinuojant veiksmus su ES delegacijomis visame

pasaulyje ir pabrėžia, kad ribotas skaidrumas ir matomumas, pvz., viešų ataskaitų apie vizitus į šalis, darbo programos ir prioritetų arba specialaus tinklalapio nebuvimas, gali trukdyti visuomenei vykdyti kontrolę ir užtikrinti atskaitomybę; apgailestauja, kad, nepaisant nuolatinių raginimų, Parlamentas neįtrauktas į ES specialiojo įgaliotinio atrankos procesą, ir ragina persvarstyti šią praktiką;

57. ragina Komisiją užtikrinti, kad ES specialusis pasiuntinys religijos ar tikėjimo laisvės klausimais būtų paskirtas laiku; pabrėžia, kad svarbu užtikrinti tinkamą specialiojo pasiuntinio darbo tęstinumą, išteklius ir matomumą, kad visame pasaulyje būtų veiksmingai propaguojama religijos ar tikėjimo laisvė; pabrėžia, kad reguliariai teikiant ataskaitas Europos Parlamentui būtų dar labiau padidintas skaidrumas ir bendradarbiavimas šioje srityje;

58. ragina panaikinti apostazės įstatymus ir šventvagystės įstatymus; ragina ES ir jos valstybes nares dėti daugiau pastangų siekiant apsaugoti minties, sąžinės, religijos ar tikėjimo laisvę, kelti šį klausimą JT forumuose ir konsoliduoti ES delegacijų pranešimus šiuo klausimu; ragina Komisijos pirmininko pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę užsienio reikalams ir saugumo politikai, EIVT ir Komisiją apie religinių mažumų persekiojimo atvejus sistemingai kalbėti politikos dialoguose ir dialoguose žmogaus teisių klausimais ir užtikrinti visapusišką pagarbą minties, sąžinės, religijos ar tikėjimo laisvei; ragina Tarybą pasinaudoti ES visuotiniu sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimu prieš asmenis ir subjektus, atsakingus už sunkius religijos ar tikėjimo laisvės pažeidimus; prašo EIVT nustatyti šalis, kuriose visų pirma reikia imtis ES veiksmų dėl religijos ar tikėjimo laisvės, ir kasmet teikti Parlamentui pažangos ataskaitas;

59. primygtinai ragina visas ES valstybes nares, kaip Jungtinių Tautų Chartijos, Romos statuto ir Europos žmogaus teisių konvencijos šalis visapusiškai laikytis kompetentingų tarptautinių teismų, įskaitant Europos Žmogaus Teisių Teismą, sprendimų; ragina ES primygtinai raginti ES nepriklausančias šalis, įskaitant jos pagrindines partneres ir šalis kandidates bei potencialias šalis kandidates, tapti Romos statuto šalimis; ragina ES ir jos valstybes nares tęsti ir stiprinti savo paramą TBT reikiamomis priemonėmis, įskaitant išteklius ir politinę paramą; primygtinai ragina visas valstybes nares gerbti visų Tarptautinio baudžiamojo teismo organų veiksmus ir sprendimus ir jų laikytis, be kita ko, vykdant Tarptautinio baudžiamojo teismo arešto orderius; reikalauja apsaugoti Tarptautinį baudžiamąjį teismą, jo pareigūnus ir su juo bendradarbiaujančius asmenis nuo grasinimų ir išpuolių ir atitinkamai pakartoja savo raginimą Komisijai skubiai aktyvuoti blokavimo statutą, kad Tarptautinis baudžiamasis teismas būtų apsaugotas nuo sankcijų padarinių ir galėtų toliau veikti visiškai nepriklausomai; ragina valstybes nares kovos su nebaudžiamumu srityje taikyti universaliąją jurisdikciją;

60. ragina Komisiją ir EIVT priimti naują Lyčių lygybės veiksmų planą po 2027 m., kuriame būtų atsižvelgiama į poreikį lyčių lygybei ir moterų

teisėms skirti papildomą paramą ir kuriuo būtų konkrečiai sprendžiama smurto dėl lyties problema bei užtikrinama, kad humanitarinė pagalba būtų lyčiai atžvalgi;

61. ragina ES ir valstybes nares pasiūlyti pripažinti lyčių apartheidą nusikaltimu žmoniškumui, kad už šį nusikaltimą atsakingi asmenys būtų patraukti atsakomybėn; ragina tvirtai remti JT darbo grupės moterų ir mergaičių diskriminacijos klausimais pasiūlytą lyčių apartheido apibrėžtį;

62. ragina ginkluotų konfliktų metu visada apsaugoti civilius gyventojus ir prireikus kurti humanitarinius koridorius, kad civiliai gyventojai galėtų išvykti iš konflikto zonos, ir griežtai smerkia bet kokius išpuolius prieš civilius gyventojus; ragina užtikrinti veiksmingesnę žurnalistų ir žmogaus teisių gynėjų apsaugą per ginkluotus konfliktus, nes į juos yra konkrečiai taikomasi dėl jų darbo registruojant žmogaus teisių pažeidimus; pabrėžia, kad motinoms ir vaikams kyla didesnis bado ir mitybos nepakankamumo pavojus;

63. ragina atsižvelgti į moterų ir vyrų su negalia dalyvavimą kuriant saugią ir prieinamą infrastruktūrą atstatymo po ginkluotų konfliktų ar gaivalinių nelaimių metu;

64. ragina Komisiją ir EIVT ES žmogaus teisių ir demokratijos veiksmų plane po 2027 m. nustatyti aiškius rodiklius ir tvarkaraščius, kad būtų galima įvertinti sėkmę, sustiprinti ES vidaus ir išorės veiksmų suderinamumą ir geriau susieti veiksmų plane nustatytus prioritetus ir siauresnius lyginamuosius standartus;

65. ragina Komisiją ir EIVT labiau įtraukti pilietinę visuomenę ir geriau atsižvelgti į konsultacijų rezultatus rengiant ir įgyvendinant išorės žmogaus teisių politiką, įskaitant konsultacijas su vietos veikėjais, kurie yra arčiausiai įgyvendinimo lygmens;

66. ragina būsimoje DFP aiškiai numatyti žmogaus teisėms, demokratijai ir teisinės valstybės principui skirtą biudžetą bei nustatyti aiškias siektinas lyčių lygybės reikšmes, kuriame būtų numatyta tinkama parama demokratinių struktūrų kūrimui ir laisvos žiniasklaidos stiprinimui, taip pat ir kaimyninėse šalyse; pabrėžia, kad turi būti apsaugota ir ES biudžeto išorės dimensija, nes ji yra nepaprastai svarbus svertas siekiant, kad šalys partnerės tinkamiau laikytųsi žmogaus teisių ir demokratijos standartų; todėl ragina į naująją ES nepriklausančių šalių partnerių finansavimo priemonę „Globali Europa“ įtraukti užtikrintinas žmogaus teises ir tvirtas demokratijos sąlygas; ragina sukurti veiklos sąlygų sistemą, kuri būtų taikoma, *inter alia,* makrofinansinei paramai, prekybos lengvatoms ir vizų režimo supaprastinimui, nustatant aiškius lyginamuosius standartus ir vykdytinus teisinius mechanizmus, kad būtų užtikrintas reikalavimų laikymasis, įskaitant sustabdymo sąlygas nuolatinių pažeidimų atveju;

67. primygtinai tvirtina, kad ES nepriklausančios šalys, gaunančios ES

paramą žmogaus teisių, teisinės valstybės ar pilietinės visuomenės vystymosi srityse, pagal Paryžiaus principus turėtų įsteigti nepriklausomas nacionalines žmogaus teisių institucijas, pvz., ombudsmeno tarnybas; pabrėžia, kad tokių įstaigų įsteigimas turėtų būti išankstinė tinkamumo finansuoti sąlyga;

68. ragina ES institucinius partnerius ieškoti naujų būdų pagerinti sprendimų priėmimą, įskaitant balsavimą kvalifikuota balsų dauguma, ir, kai taikomas lankstesnis požiūris, pavyzdžiui, Europos komandos principas, užtikrinti pakankamas žmogaus teisių garantijas;

69. ragina stiprinti dialogus žmogaus teisių klausimais nustatant aiškius lyginamuosius standartus ir rezultatus, kad būtų galima aiškiai apibrėžti ir įvertinti pažangą per kiekvieną atitinkamą dialogo raundą; ragina į dialogus žmogaus teisių klausimais ir tolesnius veiksmus sistemingai ir prasmingai įtraukti pilietinės visuomenės veikėjus;

70. ragina didinti šių dialogų ir jų rezultatų matomumą, be kita ko, paskelbiant bendrus pareiškimus spaudai, ir užtikrinti, kad šie dialogai būtų orientuoti į rezultatus arba grindžiami aiškiais lyginamaisiais kriterijais, kuriais remiantis būtų galima vykdyti veiksmingą stebėseną, įskaitant *ex ante* ir *ex post* konsultacijas su tikromis pilietinės visuomenės organizacijomis;

71. ragina stiprinti bendradarbiavimą su Parlamentu svarstymų procese iki dialogo; be to, pabrėžia, kad ES turi toliau daryti spaudimą, kad dialogai būtų rengiami ES būstinėje; mano, kad pilietinei visuomenei ir nacionalinėms žmogaus teisių institucijoms turėtų tekti išskirtinis vaidmuo stebint šių tikslų įgyvendinimo pažangą;

72. ragina ES siekti sukurti europines ir tarptautines priemones, kuriomis asmenims, nukentėjusiems nuo įmonių padarytų žmogaus teisių pažeidimų, būtų užtikrinta teisė kreiptis į teismą ir veiksminga teisinė gynyba; ragina veiksmingai ir visapusiškai įgyvendinti dabartines ES taisykles dėl atsakingo įmonių elgesio žmogaus teisių, darbo teisių ir aplinkos apsaugos teisių srityje, pavyzdžiui, ES teisės aktą dėl išsamaus patikrinimo; pabrėžia, kad reikia sukurti ES politiką ir mechanizmus, kuriais būtų galima veiksmingai suderinti tvarios pertvarkos reikalavimus ir pagarbą vietos bendruomenių pragyvenimo šaltiniams; ragina ES savo užsienio politikoje propaguoti ir ginti vietos bendruomenių ir čiabuvių tautų teises;

73. ragina ES tvirtai įsipareigoti įgyvendinti Paryžiaus susitarimą ir stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą klimato srityje; pabrėžia, kad svarbu aukščiausiu lygmeniu spręsti klimato kaitos poveikio taikai ir saugumui klausimus;

74. ragina ES įvertinti priemonių rinkinio veiksmingumą kovojant su dezinformacijos kampanijomis prieš ES, visų pirma šalyse, kurios gauna didelę ES humanitarinę pagalbą ir paramą vystymuisi, ir

narystės ES siekiančiose šalyse kandidatėse; ragina ES skubiai remti patikimas žiniasklaidos ir informavimo priemones, kurios skatina valdžios institucijų atskaitomybę ir remia perėjimą prie demokratijos, kartu pabrėždamas, kad reikia išsaugoti pliuralizmo, skaidrumo ir nepriklausomumo principus;

75. palankiai vertina direktyvą, kuria siekiama apsaugoti žurnalistus ir žmogaus teisių gynėjus nuo piktnaudžiaujamojo pobūdžio teisinių veiksmų ir strateginių ieškinių dėl visuomenės dalyvavimo; ragina ES nepriklausančių šalių teisės aktų leidėjus parengti teisės aktus tuo pačiu tikslu – tai būtų platesnio masto pastangų siekiant skatinti ir apsaugoti žiniasklaidos laisvę ir pliuralizmą dalis; prašo, kad ES stebėdama, kaip laikomasi tarptautinių susitarimų, atsižvelgtų į išpuolius prieš žiniasklaidos laisvę, taip pat į nuolatinį ir sistemingą teisės į informaciją padėties blogėjimą;

76. pabrėžia, kad svarbu kovoti su dezinformacija ir priekabiavimu internete, susijusiais su lytimi ir nukreiptais prieš politikos, žurnalistikos ir pilietinės visuomenės veikloje dalyvaujančias moteris, siekiant nutildyti nepritarimą ir pakenkti demokratiniam dalyvavimui, taip pat skleisti prieš ES nukreiptus naratyvus; pabrėžia, kad ši priemonė turėtų apimti privalomus įpareigojimus užkirsti kelią su lytimi susijusiam poveikiui žmogaus teisėms, jį sušvelninti ir ištaisyti; ragina imtis proporcingų ir veiksmingų atsakomųjų priemonių, taip pat geresnių stebėsenos priemonių siekiant užkirsti kelią tokiems reiškiniams, juos atskleisti ir į juos reaguoti, kartu apsaugant pagrindines teises ir saviraiškos laisvę; ragina imtis specialių paramos ir apsaugos priemonių siekiant užtikrinti moterų žurnalisčių, aktyvisčių ir politikių saugumą internete ir realiame gyvenime;

77. ragina skatinti akademinę laisvę – vieną iš pagrindinių atviros ir demokratinės visuomenės dalių;

78. ragina Komisiją ir valstybes nares pripažinti, kad tarpvalstybinės represijos yra specifinė grėsmė žmogaus teisėms, sukurti sistemas šiai problemai stebėti, registruoti ir spręsti, teikti mokymus ir išteklius teisėsaugos institucijoms ir užtikrinti tokias veikas vykdančių asmenų, įskaitant ES nepriklausančių šalių pareigūnus ir agentus bei vietinius pagalbininkus, atsakomybę; pabrėžia, kad ES atsakas į šią grėsmę turėtų apimti šių tendencijų integravimą į žmogaus teisių gaires ir tarptautinį bendradarbiavimą;

79. ragina ES ir jos valstybes nares toliau teikti ir didinti paramą žmogaus teisių gynėjams ir priimti atitinkamas reguliavimo apsaugos priemones Europos Sąjungoje, siekiant kovoti su tarpvalstybinėmis represijomis;

80. primena, kad ES lyderystė DI ir skaitmeninės diplomatijos srityje yra nepaprastai svarbi siekiant propaguoti modelius, kuriais užtikrinami aukšti žmogaus teisių standartai, taip pat svarbi ES aktualumo ir atsparumo aspektais; atsižvelgdamas į tai, ragina ES išplėsti savo diplomatinius veiksmus skaitmeniniais ir dirbtinio intelekto klausimais, užtikrinti, kad būtų vykdomas Skaitmeninių paslaugų aktas[9] ir kad technologijų bendrovės ir socialinės žiniasklaidos platformos laikytųsi žmogaus teisių įsipareigojimų ir kovotų su tarpvalstybinėmis represijomis, be kita ko, nukreiptomis prieš žmogaus teisių gynėjus; ragina ES ir jos valstybes nares užtikrinti, kad subjektai, sudarantys sąlygas skaitmeninėms tarpvalstybinėms represijoms, visų pirma technologijų sektoriuje, būtų patraukti atsakomybėn;

81. pakartoja, kad ES rinkimų stebėjimo misijoms tenka svarbus vaidmuo atliekant nepriklausomą ir nešališką rinkimų procesų, kuriuos jos stebi, vertinimą, atsižvelgiant į didėjantį kai kurių valstybių kišimąsi į kitų šalių rinkimus taikant hibridinę taktiką, be kita ko, naudojant DI; ragina EIVT ir Komisiją išanalizuoti savo iniciatyvas, kuriomis siekiama spręsti DI keliamus iššūkius rinkimų procesuose, ir apie jas pranešti Parlamentui; ragina apsaugoti tarptautinius rinkimų stebėtojus; ragina imtis tolesnių veiksmų, susijusių su šių rinkimų stebėjimo misijų ES nepriklausančiose šalyse rekomendacijų priėmimu ir įgyvendinimu, ir įtraukti jas kaip esminį elementą į ES ir atitinkamos ES nepriklausančios šalies santykių sistemą; akcentuoja Parlamento indėlį šiose misijose kaip esminį jo išorės veiksmų aspektą, taip pat jo indėlį rengiant ir tobulinant jų metodiką; pažymi, kad vis dažniau šalys atsisako kviesti ES stebėti savo rinkimus, ir ragina EIVT spręsti šį klausimą; palankiai vertina Europos demokratijos fondo darbą ir pakartoja, kad reikia toliau stiprinti jo veiklą ir išteklius; ragina teikti tolesnę ES finansinę paramą rinkimų misijų organizavimui;

82. ragina stiprinti pastangas siekiant užtikrinti mažumų dalyvavimą visuomenėje, taip pat padidinti atstovavimą moterims ir jaunimui rinkimų procesuose;

83. pakartoja, kad smerkia visų formų rasizmą, netoleranciją, antisemitizmą, islamofobiją, krikščionių persekiojimą, ksenofobiją ir diskriminaciją dėl rasės, etninės kilmės, tautybės, socialinės klasės, negalios, kastos, religijos, tikėjimo, amžiaus, seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės; ragina priimti arba stiprinti pranešimo apie diskriminacinį elgesį mechanizmus, taip pat užtikrinti galimybę naudotis veiksmingomis teisių gynimo priemonėmis, siekiant padėti panaikinti tokias veikas vykdančių asmenų nebaudžiamumą;

---

[9] 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas) (OL L 277, 2022 10 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

84. apgailestauja, kad, nors krikščionybė šiuo metu yra labiausiai persekiojama religija pasaulyje ir šis persekiojimas daro poveikį daugiau kaip 380 mln. žmonių, nėra paskirtas Europos koordinatorius, atsakingas už kovą su priešiškumu krikščionims, nors buvo paskirtas kovos su islamofobija koordinatorius;

85. dar kartą ragina Tarybą kuo greičiau suteikti ES plataus užmojo įgaliojimus įsitraukti į vykstančias derybas dėl Jungtinių Tautų teisiškai privalomos priemonės, kad įmones būtų galima patraukti atsakomybėn už jų padarytus žmogaus teisių pažeidimus; ragina ES užtikrinti, kad ES ir nacionalinės teisės aktai būtų suderinti su tarptautiniais žmogaus teisių standartais, ir stiprinti bendradarbiavimą su kitais regionais ir pasaulinėmis organizacijomis;

86. ragina sistemingai įgyvendinti *ex ante* ir *ex post* žmogaus teisių vertinimus ir į ES susitarimus su ES nepriklausančiomis šalimis įtraukti griežtas ir vykdytinas nuostatas dėl žmogaus teisių, kartu nustatant aiškius lyginamuosius standartus ir procedūras, kurių reikia laikytis pažeidimų atveju; ragina Komisiją ir EIVT užtikrinti, kad būtų aktyviai stebimos galiojančių tarptautinių susitarimų nuostatos dėl žmogaus teisių ir užtikrinamas veiksmingas jų vykdymas, be kita ko, taikant susitarimų sustabdymą, ir pagerinti komunikaciją su Parlamentu dėl svarstymų ir sprendimų, susijusių su šiuo vykdymo užtikrinimu; pakartoja, kad tuo atveju, jei šalys partnerės nuolat pažeidžia nuostatas dėl žmogaus teisių, be kita ko, įtvirtintas BLS+ sistemoje, ES turėtų greitai ir ryžtingai reaguoti, taip pat ir sustabdydama atitinkamus susitarimus, jei kitos galimybės pasirodytų neveiksmingos;

87. ragina sukurti skundų nagrinėjimo portalą pagal ES prekybos ir finansines priemones, jei įmanoma pritaikant Komisijos vieną bendrą prieigą taip, kad būtų galima pateikti skundus dėl nuostatų dėl žmogaus teisių nesilaikymo; pabrėžia, kad šis portalas turėtų būti prieinamas, pritaikytas piliečiams, skaidrus ir atviras ES nepriklausančių šalių piliečiams;

88. ragina atidžiai stebėti ir vertinti ES delegacijų pajėgumus, siekiant užtikrinti, kad jos visos turėtų paskirtą kontaktinį punktą žmogaus teisių pažeidimų atveju ir pakankamai išteklių, leidžiančių reaguoti veiksmingai ir laiku; taip pat rekomenduoja reguliariai rengti mokymus ES delegacijų darbuotojams dėl esamų ES gairių, susijusių su konkrečiais žmogaus teisių klausimais; reikalauja, kad valstybių narių ambasados aktyviau gintų ir propaguotų žmogaus teises ES nepriklausančiose šalyse, aktyviai remdamos ES delegacijų vaidmenį;

89. pabrėžia, kad daugelyje pasaulio regionų labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės (MVĮ), kurias vis dažniau valdo moterys, dažnai yra vietos ekonomikos varomoji jėga; pabrėžia, kad MVĮ visame pasaulyje sudaro 90 proc. visų įmonių, sukuria 60–70 proc. darbo vietų ir 50 proc. bendrojo vidaus produkto; akcentuoja MVĮ indėlio

svarbą siekiant įgyvendinti Darbotvarkę iki 2030 m. ir pasiekti darnaus vystymosi tikslus, visų pirma susijusius su skurdo panaikinimu ir deramomis darbo sąlygomis visiems;

90. dar kartą ragina pirmenybę teikti kovai su korupcija, kuri yra vienas iš veiksnių, sudarančių sąlygas išpuoliams prieš žmogaus teises ir demokratiją; primygtinai ragina Tarybą pagaliau patvirtinti kovos su korupcija sankcijų režimą, kuris yra vienas iš ilgalaikių Parlamento prioritetų;

91. šiuo atžvilgiu ragina ES stiprinti diplomatinį darbą, susijusį su šalimis, kuriose toliau vykdoma mirties bausmė, kuri yra nesuderinama su teise į gyvybę ir draudimu kankinti, raginant diskutuoti ir bendradarbiauti žmogaus teisių klausimais ir teikiant paramą teismų reformų, kurios galėtų lemti šios bausmės panaikinimą, parengimui;

92. ragina ES atnaujinti Kovos su kankinimu reglamento[10] taikymo sritį, kad būtų atsižvelgta į tarptautinės saugumo įrangos rinkos pokyčius, teisėsaugos įrangos naudojimo ir netinkamo naudojimo pokyčius, taip pat į kylančius iššūkius, visų pirma kankinimus su laisvės atėmimu nesusijusiomis aplinkybėmis ir netinkamą elgesį vykdant represijas prieš taikius protestus; ragina ES skatinti laikytis Ženevos konvencijos dėl elgesio su karo belaisviais;

93. ragina stiprinti ES kovos su prekyba žmonėmis iniciatyvas, daugiausia dėmesio skiriant ankstyvam nustatymui, į aukas (įskaitant vaikus) orientuotai apsaugai ir finansiniam tinklų sutrikdymui;

94. pabrėžia, kad, siekiant išnaudoti visą ES gairių dėl žmogaus teisių gynėjų potencialą, reikia jas nuodugniai įgyvendinti ir atlikti išsamią peržiūrą, kad būtų galima spręsti vis sudėtingesnio žmogaus teisių gynėjų persekiojimo ir bauginimo problemą, įskaitant skaitmenines grėsmes ir tarpvalstybines represijas;

95. ragina plačiau taikyti ES visuotinį sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimą (ES Magnitskio aktą), siekiant nustatyti sankcijas asmenims, kurie persekioja arba baugina žmogaus teisių gynėjus, įskaitant aplinkos ir žemės naudojimo teisių gynėjus;

°

° °

96. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai,

---

[10] 2019 m. sausio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/125 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui (OL L 30, 2019 1 31, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/125/oj).

Komisijos pirmininkės pavaduotojai ir Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai, ES specialiajai įgaliotinei žmogaus teisių klausimais, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Jungtinių Tautų Saugumo Tarybai, Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui, Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 80-osios sesijos pirmininkei, Jungtinių Tautų žmogaus teisių tarybos pirmininkui, Jungtinių Tautų vyriausiajam žmogaus teisių komisarui ir Europos Sąjungos delegacijų vadovams.